

เขียนโดย หอจดหมายเหตุ

คุณพ่อ เออเยน เล็ดแซร์

คุณพ่อ เออเยน เล็ดแซร์ เกิดวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1873 ที่วุ่นไฮม์ เมืองสตราสบูร์ก จังหวัดโรแรง คุณพ่อ เข้าบ้านเนรคนะมิสซังต่างประเทศ รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์ วันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ.1897 และในวันที่ 25 สิงหาคม ต่อมา คุณพ่อก็ได้ออกเดินทางไปมิสซังสยาม ที่ซึ่งพี่ชายของคุณพ่อ ชื่อ หลุยส์ ได้ไปถึงก่อน ในปี ค.ศ. 1894

คุณพ่อเออเยน เล็ด แซร์ ได้รับมอบหมายให้ไปอยู่ที่นครชัยศรี เพื่อเรียนภาษา และพอปี ค .ศ. 1899 คุณพ่อ ได้รับแต่งตั้งเป็นปลัดอยู่ที่วัดนี้

ในปี ค .ศ. 1900 คุณพ่อที่ออกแกลร์ เจ้าอาวาสวัดนครชัยศรีไม่สบาย ถูกย้ายไปอยู่บางช้างกับคุณพ่อซังมอง คุณพ่อเล็ดแซร์ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดนครชัยศรี แล้วก็ประจำอยู่ที่นั่นจนถึงเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1903

ปี ค.ศ. 1903 คุณพ่อย็อกลาร์ เจ้าอาวาสวัดปากคลองท่าลาด ย้ายไปอยู่วัดท่าเกวียนในฐานะเจ้าอาวาส คุณพ่อ เล็ดแซร์จึงรับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดปากคลองท่าลาดแทน และดำเนินงานก่อสร้างวัด ต่อจากคุณพ่อเยนเนอวัวร์ ซึ่ง เริ่มสร้างไว้แต่ก่อนจนสำเร็จ คุณพ่ออยู่ที่ปากท่าลาดจึงถึงปี ค.ศ. 1907

ปี ค .ศ. 1907 คุณพ่อมัตตราต์ อธิการบ้านเนรบางช้าง มีอาการแสดงให้เห็นว่าอ่อนเพลีย และเนื่องจากมีสภาพเจ็บออดๆแอดๆ คุณพ่อเล็ดแซร์จึงได้รับแต่งตั้งให้ไปประจำอยู่ที่บ้านเนรเพื่อช่วยคุณพ่อมัตตราต์

ปี ค.ศ. 1909 คุณพ่อมัตตราต์ ต้องกลับไปรักษาตัวที่ฝรั่งเศส ตามคำสั่งของแพทย์ คุณพ่อเออเยน เล็ดแซร์ จึง ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิการบ้านเนร แล้วอยู่ที่นั่นจนถึงปี ค.ศ. 1918

“บ้านเนรบางช้างซึ่งอยู่ในการดูแลปกครองของคุณพ่อเออเยน เล็ดแซร์ ดำเนินไปด้วยดีในสองด้าน ทั้งด้าน การศึกษาและด้านความศรัทธาร้อนรน มีการรับศีลมหาสนิทบ่อยๆ แต่จำนวนนักเรียนยังมีไม่มากเท่าที่ปรารถนา เวลานี้เหลือเพียง 40 คนเท่านั้น” (คงจะเป็นไปได้ที่คุณพ่อเออเยน ซึ่งเคร่งครัดมากในเรื่องคุณภาพ จึงส่งนักเรียน ออกไปเป็นจำนวนมาก)

ในปี ค.ศ. 1918 คุณพ่อการ์ตอง กลับมาจากการเข้าร่วมทำสงคราม คุณพ่อได้รับแต่งตั้งเป็นอธิการบ้านเนร ส่วนคุณพ่อเล็ดแซร์ได้รับแต่งตั้งเป็นเหรียญกษัตริย์ของมิสซัง แทนคุณพ่อโรมิเออซึ่งป่วย และไปประจำอยู่ที่แปดรี ว คุณ พ่อเล็ดแซร์ดำรงตำแหน่งเหรียญกษัตริย์จนถึงเดือนกันยายน ค.ศ. 1923

วันที่ 1 ตุลาคม ค .ศ. 1923 คุณพ่อเออเยน ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดนครชัยศรีแทน คุณพ่อเบเซต์ ผู้ซึ่ง หลังจากไปพักรักษาตัวที่ฝรั่งเศสแล้ว ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดปากคลอง ท่าลาด คุณพ่อเออเยน ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดนครชัยศรีเป็นเวลา 16 ปี คือ จนถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1939 และแล้ว คุณพ่อลาร์เก ปลัดก็รับตำแหน่ง เจ้าอาวาสแทน

ในช่วงเวลา 16 ปีนั้น คุณพ่อเล็ดแซร์ได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจทั้งหมด ในการอบรมศาสนาอย่างมั่นคงให้กับ เยาวชน เด็กๆ ทุกคนต้องม าร่วมมิสซาแบบสนทนาทุกๆ เช้า (คุณพ่อได้จัดพิมพ์หนังสือมิสซาวិถีภาษาไทย สำหรับเด็กๆ) ให้พวกครูและภคินีสอนคำสอนเด็กๆ ทุกวันก่อนเข้าเรียน ส่วนตัวคุณพ่อเอง ก็ดูแลสอนเด็กๆ ที่กำลัง เตรียมตัวรับศีลมาสนิโทอย่างสง่า พวกวัยรุ่นซึ่งขาดการเรียนเพราะไม่ได้รับอนุญาตมาก่อน ก็ต้องมาร่วมเรียนคำสอน

ในชั้นเรียนนี้ด้วย ดังนั้น พร้อมกับเด็กๆ ที่เตรียมสอบ ป.4 เราพบว่ามิวี่รุ่นอายุ 18, 20, 25 ปี ซึ่งกลับมาเรียนคำสอน เพื่อจะสามารถเข้าพิธีสมรสได้ ชาวบ้านพูดกันว่า “คุณพ่อเล็ดแซร์เคร่งครัดมาก แต่ในสมัยของคุณพ่อ ทุกคนรู้คำสอนและรู้เรื่องศาสนาของพวกเขา” หลังจากสวดสายประจำ และก่อนอวยพรศีลมหาสนิท ก็มีการอธิบายคำสอนให้พวกผู้ใหญ่ทุกวันอาทิตย์ตอนบ่าย

คุณพ่อเล็ดแซร์ได้จัดให้ชุดคลองผ่านทุ่งนาของวัด และหลังจากเก็บเกี่ยวแล้ว ก็จัดให้ทำความสะอาด และยกคันคลองทุกๆ ปี เช่นเดียวกัน พวกคริสตังที่เช่านา ก็ได้รับมอบหมายให้ดูแลทำนบกั้นน้ำ เป็นต้นทำนบกั้นน้ำใหญ่ๆ ที่ใช้เป็นทางเดิน จากกลุ่มบ้านต่างๆ จนถึงวัด พร้อมกันนี้ คุณพ่อได้จัดสร้างเขื่อนกั้นน้ำทะเล ซึ่งขึ้นมาทางแม่น้ำ เข้ามาในทุ่งนาของวัด ฯลฯ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1939 คุณพ่อเล็ดแซร์ปลดเกษียณอยู่ที่นครชัยศรีนั่นเอง แต่บางครั้งบางครั้ง คุณพ่อก็ไปอยู่กับพี่ชายชื่อ หลุยส์ 2-3 วัน ที่บางปลาสร้อย คุณพ่อดีใจที่ได้พบพี่ชาย แล้วก็ดีใจด้วยที่ได้กลับมาที่วัดนครชัยศรี บางทีก็กลับมาหลังจากวันรุ่งขึ้น

หลังจากที่คุณพ่อพี่ชายได้สิ้นชีพลงในปี ค.ศ. 1952 ที่บางปลาสร้อย คุณพ่อก็ได้จัดให้ทำหลุมเตรียมไว้สำหรับตนเองอยู่ข้างหลุมของคุณพ่อหลุยส์

ในปี ค.ศ. 1941 เกิดสงครามอินโดจีน คุณพ่อเล็ดแซร์ซึ่งมีสัญชาติฝรั่งเศสก็ได้โอนสัญชาติเป็นสวิส จึงทำให้คุณพ่อสามารถสืบตำแหน่งต่อจากคุณพ่อตาปี ที่วัดนักบุญฟรังซิสซาเวียร์ สามเสน คุณพ่อเป็นที่เคารพนับถือของทุกคน และสามารถรักษาความสงบได้ ยิ่งความชื่นชมยินดีให้กับพวกสัตบุรุษ แม้จะมีมิวี่รุ่น 3-4 คน ซึ่งคุณพ่อขับไล่ไปโดยไม่กลัวเกรงอะไร แล้วพวกนั้นก็ไม่กล้ากลับมาวุ่นวายกับคุณพ่อกันอีก ในระหว่าง 1 ปี ที่คุณพ่อเป็นเจ้าของอาวาสอยู่ที่สามเสน คุณพ่อดีใจที่ได้ให้ที่พักพิงนาน 6 เดือนแก่พี่ชายของคุณพ่อ ซึ่งถึงแม้ว่าได้แสดงหลักฐานว่าเป็นสัญชาติเยอรมัน และแสดงการคัดค้านอย่างแข็งขันแล้วก็ตาม ก็ยังถูกทางการห้ามมิให้อยู่ที่บางปลาสร้อย

ปี ค.ศ. 1942-1943 หลังจากที่คุณพ่อตาปีกลับมาแล้ว คุณพ่อเล็ดแซร์ก็รับภาระหนักในฐานะเจ้าวัดปากคลองท่าลาด ซึ่งพวกคริสตังทุกคนถูกบังคับให้ทิ้งศาสนา ระหว่างมีการเบียดเบียน อาคารทุกหลัง รวมทั้งวัด บ้านพัก พระสงฆ์ อารามภคินี โรงเรียน ฯลฯ ถูกทำลายหมดสิ้น ไม้ทั้งหมดถูกขายในราคาถูกๆ ที่ดินของวัดเองก็ถูกเปลี่ยนเป็นคอกควาย โดยคำสั่งของนายอำเภอพนมสารคาม ต้องให้คุณพ่อเล็ดแซร์มาสู่สถานการณ์ ดังพวกคริสตังและยึดที่ดินกลับคืนมา สร้างวัดและบ้านพักพระสงฆ์ใหม่ อาศัยความช่วยเหลือจาก คุณพ่อการ์เอ เจ้าอาวาสวัดแปดริ้ว

เมื่อมีการแบ่งมิสซังจันทบุรีในปี ค.ศ. 1944 วัดปากคลองท่าลาดอยู่ในเขตมิสซังใหม่คุณพ่อเล็ดแซร์ก็ยังประจำอยู่ที่วัดนี้อีกหลายปี เพื่อรอให้คริสตังกลุ่มนี้ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก ได้กู้ฐานะกลับคืน และสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ จึงมอบให้อยู่ในความดูแลปกครองของพระสงฆ์ชาวไทยมิสซังจันทบุรี

คุณพ่อเล็ดแซร์ก็กับไปปลดเกษียณที่นครชัยศรี คุณพ่อใช้เวลาเพื่อจัดทำพจนานุกรมเล่มใหญ่ภาษาจีน 5 ภาษา คือ จีนกลาง , จีนแต้จิ๋ว, จีนแคะ, จีนกวางตุ้ง และจีนไหหลำ โดยมีคำแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส คุณพ่อจัดทำด้วยความเพียรทน แต่เป็นงานที่อยู่เหนือกำลังของคุณพ่อ เพราะคุณพ่อไม่รู้จักอักษรจีน คุณพ่อได้ลอกตามพจนานุกรม

จีน-อังกฤษ 5 ภาษา ซึ่งคุณพ่อมีอยู่ คุณพ่อซื้ออักษรจีนมาจากโรงพิมพ์จีน และจัดเรียงบนกระดาษแผ่นใหญ่แบ่งเป็น 5 ช่อง อย่างน้อยงานนี้ก็ทำให้คุณพ่อมุ่งมั่นทำไปวันๆ และคุณพ่อก็เชื่อมั่นในคุณค่าของการทำงานชิ้นนี้ แต่คุณพ่ออื่นๆ ไม่เชื่อว่าจะทำได้ ก่อนตาย คุณพ่อบอกแก่คุณพ่อลาร์เกว่า นี่แหละคือ สิ่งที่ผมได้ทำ นี่เป็นอักษรจีนที่ผมได้ซื้อ มาขอให้พยายามหาพระสงฆ์ที่มาจากเมืองจีนสักองค์หนึ่งเพื่อทำงานนี้ต่อไป เมื่อคุณพ่อลาร์เกไปแสดงตัวพร้อมด้วย พิณกรรมของคุณพ่อกระดาษต่างๆ ของคุณพ่อเล็ดแซร์ก็หายไปเสียแล้ว พร้อมกับสิ่งของต่างๆ ทั้งหมด อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ที่คุณพ่อลาร์เกต้องรับเป็นมรดก อักษรจีนทั้งหลายถูกซังกิโยตหายไปเสียแล้ว

ประมาณปี ค.ศ. 1955 คุณพ่อเล็ดแซร์เข้ามากรุงเทพฯ บ่อยๆ เพื่อเยี่ยมเยียนครูสุทิน ผู้ซึ่งตลอดชีวิตของเขาได้ ทำงานรับใช้วัด และได้เป็นผู้จัดการโรงเรียน 2 โรงเรียนที่นครชัยศรีอยู่เป็นเวลา 28 ปี ครูคนนี้ทำการรักษาตัวอยู่ที่ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เพราะเป็นมะเร็งในเม็ดเลือด คุณพ่อเล็ดแซร์ไปเยี่ยมเขาอยู่บ่อยๆ

เมื่อมาดูคุณพ่อเล็ดแซร์ ในบั้นปลายชีวิตของคุณพ่อ เราไม่คิดว่าคุณพ่อจากเราไปเร็วเช่นนี้ คุณพ่อยังมีสภาพ แข็งขันอยู่ คุณพ่อเท่านั้นที่รู้สึกตัวว่าใกล้เวลาที่จะต้องจากไปแล้ว อย่าง ไรก็ดี คุณพ่อยังไปให้คุณหมอจิโร ตรวจเช็ก ที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ เมื่อกลับมาที่สำนักมิสซัง ก็มีคนถามคุณพ่อว่า “เป็นอย่างไร คุณพ่อเล็ดแซร์ คุณหมอบอก อะไรคุณพ่อบ้าง?” คุณพ่อตอบว่า “ไม่ใช่หมอบอกที่บอกผม แต่เป็นผมที่บอกหมอ ” พระเป็นเจ้าทรงรับวิญญาณของคุณ พ่อไปอยู่ในบ้านของพระบิดา วันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ. 1956 รวมอายุได้ 83 ปี ในพิธีกรรมของคุณพ่อ คุณพ่อขอไว้ อย่างชัดเจนว่าให้ฝังคุณพ่อที่บางปลาสร้อย ช้างๆ พี่ชายของคุณพ่อ แต่พระสังฆราช โขแรง ได้ตัดสินใจฝังคุณพ่อไว้ ที่นครชัยศรีเอง ตามคำขอของเจ้าอาวาสและสัตบุรุษในสมัยนั้น จี งเป็นที่นครชัยศรี ซึ่งคุณพ่อถูกฝังใกล้กับพี่ชายใน สวรรค์ แต่ไกลจากกันบนแผ่นดินนี้ คุณพ่อทั้งสองไม่สามารถอยู่ด้วยกันได้ พวกคริสตังและบรรดาพระสงฆ์จำนวน มากมายไปที่นครชัยศรีเพื่อร่วมพิธีปลงศพคุณพ่อ.